

Gedragplan cbs De Bouwsteen

Visie	blz. 3
Preventieve maatregelen	blz. 3
Methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling	blz. 4
Zien!	blz. 4
Smiley vragenlijst	blz. 5
Collegiaal overleg	blz. 5
Gedragsspecialist	blz. 5
Zorgdeel gedrag	blz. 5
Time-out en schoolregels	blz. 5
Pesten	blz. 6
Vertrouwenspersoon	blz. 6
Internetgedrag	blz. 6
Schorsing en verwijdering	blz. 6
Bijlage 1 Smileylijst	blz. 7
Bijlage 2 Stroomschema zorg	blz. 10
Bijlage 3 Zorgdeel	blz. 11
Bijlage 4 Time-out protocol	blz. 12
Bijlage 5 Pestprotocol	blz. 18
Bijlage 6 Protocol toelating, schorsing en verwijdering leerlingen	blz. 21

Inleiding

Een veilig en goed pedagogisch klimaat is van belang om goed te kunnen functioneren op school. Dit geldt voor zowel leerling als leerkracht. Bij een goed pedagogisch klimaat voelen kinderen zich veilig. Een gevoel van veiligheid is een voorwaarde om tot leren te komen.

Om een goed pedagogisch klimaat te realiseren nemen wij verschillende maatregelen. Deze maatregelen vormen samen een gedragsplan. In dit gedragsplan kunt u de verschillende maatregelen vinden, maar ook de protocollen op gedragsgebied.

Visie

Op De Bouwsteen staat leren centraal. Om tot leren te kunnen komen, is het belangrijk dat kinderen zich prettig voelen, geborgenheid vinden en voelen dat zij ertoe doen. Op De Bouwsteen is aandacht voor verschillen tussen kinderen, worden talenten gestimuleerd en werken wij vanuit een positieve benadering. Wij zoeken hierbij naar verbindingen. De verbindingen tussen het kind en de wereld waarin zij leven. De verbinding tussen kinderen, ouders en leerkrachten. Wij zien de ontwikkeling van kinderen als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. De basis is het schoolklimaat waarin kinderen zich veilig, prettig en geborgen voelen. Wij geloven dat een goede samenwerking tussen school, ouders en leerling leidt tot een goede ontwikkeling van het kind, waarin ons motto 'plezier in leren doet leren' optimaal tot zijn recht komt.

Preventieve maatregelen

Om ervoor te zorgen dat kinderen zich veilig, prettig en geborgen voelen op De Bouwsteen, hebben we als school een aantal preventieve maatregelen genomen om dit te bewerkstelligen. Het gaat hierbij om de volgende maatregelen:

- We geven wekelijks lessen in sociaal-emotionele vorming en werken met een methode hiervoor.
- We gebruiken de bijbelverhalen om van te leren.
- We hanteren schoolregels en hangen deze goed zichtbaar op.
- We zien er met elkaar op toe dat deze regels worden gehandhaafd.
- Aan het begin van het jaar vinden omkeergesprekken plaats tussen ouders en leerkrachten waarbij de ouder de leerkracht inlicht over het kind, zodat de leerkracht hier zo goed mogelijk op in kan spelen.
- Twee keer per jaar wordt de gedragsobservatielijst van Zien! door de leerkracht ingevuld.
- Eén keer per jaar wordt de smileylijst van Harry Janssens bij de hele groep afgenomen, de tweede keer bij de kinderen waarvan de leerkracht het nodig acht.

Naast de preventieve maatregelen, heeft De Bouwsteen ook curatieve maatregelen getroffen. Het gaat hierbij om de volgende maatregelen:

- Een time-out
- Een schorsing of verwijdering

De preventieve en curatieve maatregelen worden in dit gedragsplan nader toegelicht.

Methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling

De definitie van sociaal-emotioneel leren is: het ontwikkelproces waarmee we belangrijke levensvaardigheden verwerven zodat we op een goede, effectieve manier onze vriendschappen en de omgang met anderen kunnen bewerkstelligen. Op De Bouwsteen besteden we veel aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Om hier een goede doorgaande lijn in te creëren, doen we dit met behulp van de methode Kwink. Dit is een online methode en kan daardoor ook inspelen op actualiteit. De lessen worden iedere week gegeven en zijn gericht op sociaal-emotioneel leren inclusief mediawijsheid en burgerschap.

Kwink is gebaseerd op de principes van SEL (social and emotional learning) en PBS (positive behavior support). SEL gaat uit van een vijftal competenties waarmee gewerkt wordt:

1. Besef hebben van jezelf
2. Besef hebben van de ander
3. Keuzes kunnen maken
4. Zelfmanagement
5. Relaties kunnen hanteren.

De lessen in Kwink zijn gebaseerd op het verwerven van deze vijf competenties. Daarnaast werkt Kwink aan de hand van een aantal uitgangspunten van PBS:

- Een schoolbrede aanpak op basis van gedeelde waarden.
- Positieve en duidelijke benadering.
- Samenwerking.

Zowel SEL als PBS zijn internationaal wetenschappelijk bewezen interventieprogramma's.

Zien!

Om de sociaal-emotionele ontwikkeling te volgen werken wij met het observatieprogramma van Zien! Twee maal per jaar, in oktober en mei) vult de leerkracht de observatielijsten in. De observatielijsten bestaan uit achtentwintig stellingen waarbij de groepsleerkracht per stelling aangeeft in hoeverre deze stelling op de betreffende leerling van toepassing is. De stellingen zijn onderverdeeld in zeven gebieden:

- Betrokkenheid
- Welbevinden
- Sociale autonomie
- Sociale flexibiliteit
- Sociaal initiatief
- Impulsbeheersing
- Inlevingsvermogen.

De stellingen zijn te beantwoorden met behulp van een vierpuntsschaal, waarbij 1 staat voor dat klopt niet en 4 dit klopt helemaal. Vanaf groep 5 vullen zowel leerkracht als leerling de lijst in.

Nadat de observatielijst is ingevuld heeft de leerkracht een duidelijk overzicht wat goed gaat in de groep en wat de ontwikkelpunten voor kinderen zijn. De leerkracht gaat aan de slag met de handelingssuggesties die het programma biedt. De leerkracht doet dit middels de lessen vanuit Kwink of door middel van een zorgdeel, hierover meer in het hoofdstuk zorgdeel.

Smiley vragenlijst

Naast het observatieprogramma Zien! wordt ook gewerkt met een smileylijst. Deze lijst bestaat uit vijftientig vragen over de gevoelens van leerlingen. Leerlingen kunnen met behulp van smiley's aangeven hoe zij zich voelen. De smileylijst wordt in dezelfde periode als de observatielijst van Zien! afgenomen. N.a.v. de resultaten voert de leerkracht kindgesprekken. De lijst vormt hierbij de leidraad. Leerkrachten krijgen zo een helder beeld hoe kinderen zich voelen. De smileylijst is te vinden in bijlage 1.

Collegiaal overleg

Eén keer per vijf schoolweken vindt het collegiaal overleg plaats. Dit is een overleg tussen leerkracht en intern begeleider (IB). Tijdens dit overleg bespreken leerkracht en IB'er de kinderen uit de groep. De toetsresultaten worden besproken en het gedrag wordt besproken. De leerkracht kan daarnaast vier leerlingen inbrengen waar vragen over zijn. Dit kunnen vragen zijn over de cognitieve of sociaal emotionele ontwikkeling. De IB'er adviseert de leerkracht bij de begeleiding van de kinderen.

Gedragsspecialist

Twee leerkrachten op De Bouwsteen hebben de Master SEN opleiding tot gedragsspecialist gevolgd. Eén leerkracht is de gedragsspecialist voor de groepen 1 t/m 4 en één leerkracht is gedragsspecialist voor de groepen 5 t/m 8. De gedragsspecialist ondersteunt de IB'er bij het adviseren en informatie zoeken voor de leerkracht op gedragsgebied. De gedragsspecialist gaat zo nodig observeren in de groep om tot een zo goed mogelijk advies te komen, in samenspraak met de IB'er. De zorgstructuur omtrent extra hulp is weergegeven in een stroomschema. Dit stroomschema is opgenomen in bijlage 2.

Zorgdeel gedrag

De Bouwsteen werkt volgens de methodiek van handelingsgericht werken (HGW). HGW gaat uit van de onderwijsbehoeften van het kind. Wat heeft dit kind, in deze groep nodig? De hulpvraag staat centraal. Wanneer kinderen hulp nodig hebben in de sociaal emotionele ontwikkeling kan de leerkracht de lessen van Kwink hierop aanpassen. Als een leerling een specifieke hulpvraag heeft, maakt de leerkracht hiervoor een zorgdeel. Dit is een document waarop de hulpvraag in kaart wordt gebracht en waarin de bevorderende en belemmerende factoren worden beschreven. Met behulp van een zorgdeel werkt de leerkracht planmatig aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling. Een format van het zorgdeel gedrag is opgenomen in bijlage 3. De leerkracht kan voor de concrete invulling van het zorgdeel informatie gebruiken vanuit de handelingssuggesties van Harry Janssens. Tevens zijn handelingssuggesties te vinden in de verschillende boeken omtrent gedrag, zoals de boeken van Kees van Overveld in de orthotheek van de school.

Time-out en schoolregels

Om op een prettige manier met elkaar om te gaan hanteert De Bouwsteen schoolregels. Het betreft de volgende regels, op De Bouwsteen:

1. Mag iedereen er zijn en is iedereen uniek.
2. Gaan we positief om met elkaar en elkaars spullen.
3. Zijn we een goed voorbeeld voor anderen.
4. Zijn we op school om te leren.

Daarnaast gelden in de gangen en hal ook regels die zichtbaar ophangen.

In de gang van de De Bouwsteen doen we het zo:

1. Zeg ik stop, hou dan op!
2. In de klas en in de hal..zachtjes praten overal!
3. Wie rent hier binnen, moet opnieuw beginnen!
4. Gaat de bel, dan stopt het spel!

De basisregels zijn in iedere klas zichtbaar. De regels hangen op een zichtbare plaats in de klas. Hier wordt met regelmaat aan gerefereerd.

Wanneer kinderen zich niet aan deze regels houden, treedt het time-out protocol in werking. Dit protocol is opgenomen in bijlage 4.

Pesten

Pesten is een probleem wat helaas nog voorkomt bij groepen mensen. Op De Bouwsteen zijn verscheidene preventie maatregelen genomen om dit probleem te voorkomen, zoals de schoolregels en de methode Kwink. Leerkrachten zijn alert op pestsignalen.

'We spreken van pesten als het negatieve gedrag naar een ander doelbewust is, langere tijd aanhoudt en er sprake is van machtsongelijkheid. Uit wetenschappelijke literatuur over pesten blijkt dat je moet uitgaan van het verantwoordelijkheidsgevoel van de groep om pesten te voorkomen. Preventief!' (Kwink en pesten, 2016).

De methode Kwink is gericht op preventie en dit kan verstorend gedrag als pesten voorkomen. Er wordt gewerkt aan een sterke, sociaal veilige groep.

'Een positief groepsklimaat zorgt er niet automatisch voor dat er in de groep niet wordt gepest. Het omgekeerde is wel waar: daar waar er niet gepest wordt, is het groepsklimaat meestal erg prettig' (Van Overveld, 2012, p. 69). Wanneer in een groep gepest wordt, treedt het pestprotocol in werking. Dit is opgenomen in bijlage 5.

Vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersonen van De Bouwsteen zijn Sari Visser en Anita Yntema. Sari Visser werkt op maandag t/m donderdag. Anita Yntema werkt op maandag en donderdag. Zij zijn voor leerlingen, ouders en leerkrachten de vertrouwenspersoon. Zij zijn te bereiken via het telefoonnummer van de school; 078-6733260.

Internetgedrag

Internetprotocol protocol mediawijsheid

Schorsing en verwijdering

Gedragsregels kunnen zodanig worden overtreden dat er sprake is van grensoverschrijdend gedrag waardoor een onwerkbaar situatie ontstaat. Hieronder wordt verstaan:

- Fysiek geweld gebruikt wordt naar anderen, verbale agressie, agressie naar voorwerpen en goederen en agressie naar zichzelf.
- Niet meer luisteren naar degene die voor hem of haar verantwoordelijk is.
- Het werkklimaat in groep dusdanig verstoort, dat de groep hieronder lijdt.

In het beginsel treedt het time-out protocol in werking. Wanneer bij stap 5 blijkt dat dit niet voldoende is en er een onwerkbaar situatie ontstaat, zoals beschreven, kan een schorsing of verwijdering plaatsvinden. Hiervoor is een protocol ontwikkeld. Dit is opgenomen in bijlage 6.

Bijlage 1 smileylijst

Naam leerling	
Groep	
Datum	

n r	Hoe voel ik mij meestal?	Gevoel					Reden
							
1	Als ik op sta	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	want
2	Als ik aan school denk	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
3	Als ik aan mijn klasgenoten denk	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
4	Als ik aan mijn juffrouw of meester denk	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
5	Als ik het klaslokaal binnen kom	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
6	Als ik aan de jongens in de klas denk	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
7	Als ik aan de meisjes in de klas denk	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
8	In de kleine pauze	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
9	Tijdens overblijf	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
10	Als ik naar huis ga	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
1	Als ik aan mijn						Want

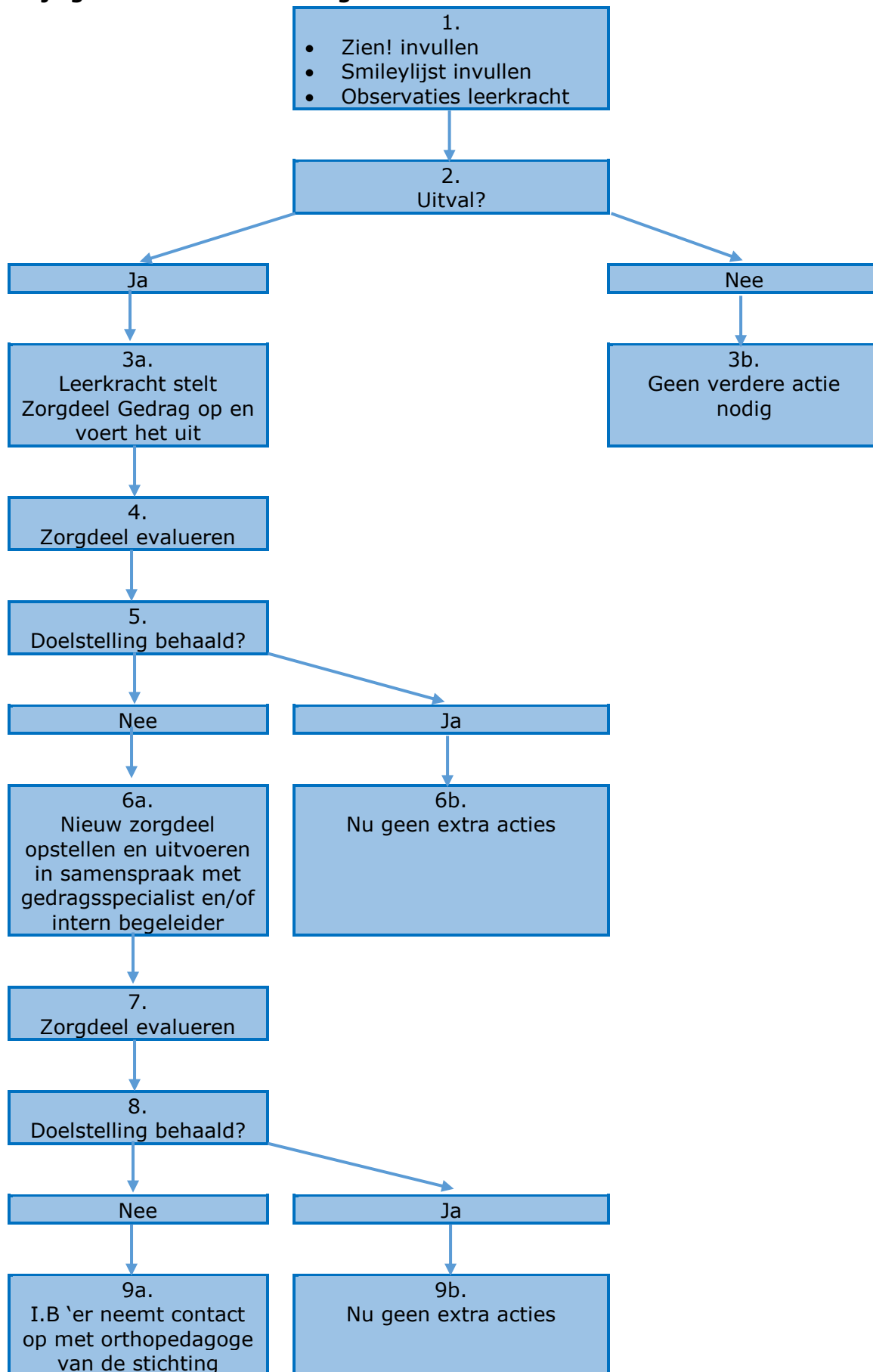

1	ouders en broers of zussen denk	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	
1 2	In het weekend	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
1 3	Als de juffrouw of meester iets aan het uitleggen is	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
1 4	Tijdens rekenen	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
1 5	Tijdens spelling/dictee	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
1 6	Als ik hardop moet lezen in de klas	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
1 7	Als ik de beurt krijg in de klas	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
1 8	Als ik moet beginnen met werken	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
1 9	As ik iets niet begrijp of fout maak	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
2 0	Als ik extra hulp nodig heb	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
2 1	Als ik mijn rapport krijg	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
2 2	Tijdens handvaardigheid	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want
2 3	Tijdens gymnastiek/sporten	blij	gewoon	boos	verdrietig	onzeker/bang	Want

2 4	Als ik aan mijzelf denk	 blij	 gew oon	 boo s	 verdri etig	 onzek er/ban g	Want
2 5	Als ik aan de toekomst denk	 blij	 gew oon	 boo s	 verdri etig	 onzek er/ban g	Want

Bijlage 2 Stroomschema zorg

Bijlage 3 zorgdeel
ZORGDEEL – leerling: ....

onderwijs voor gedrag

bevorderende factoren:

- De leerling zelf:
- De school:
- De groep:
- De leerkracht:
- De thuissituatie:

belemmerende factoren:

- De leerling zelf:
- De school:
- De groep:
- De leerkracht:
- De thuissituatie:

onderwijsbehoeften/ welke aanpak heeft de leerling nodig:

-

hulpvraag:

-

welke stappen zijn ondernomen:

-

afspraken:

-

evaluatie:

-

Bijlage 4 Time-out protocol

Time-out protocol De Bouwsteen

De Bouwsteen staat voor bijzonder goed onderwijs. Om hiertoe te komen moeten kinderen zich prettig voelen op school. Daarbij is het motto: 'plezier in leren, doet leren!' Het team van De Bouwsteen heeft als doelstelling een goed en veilig pedagogisch klimaat te scheppen voor alle leerlingen. Een klimaat waarbij alle leerlingen zich op een zo goed mogelijke manier kunnen ontplooiën.

Schoolregels

Om op een prettige manier met elkaar om te gaan zijn een aantal preventieve maatregelen genomen. Een voorbeeld hiervan zijn de lessen vanuit de methode 'Kwink' voor sociaal emotionele ontwikkeling. Deze regels zijn opgesteld aan de hand van de uitgangspunten van de methode Kwink. Het betreft de volgende regels, op De Bouwsteen:

1. Mag iedereen er zijn en is iedereen uniek.
2. Gaan we positief om met elkaar en elkaars spullen.
3. Zijn we een goed voorbeeld voor anderen.
4. Zijn we op school om te leren.

Daarnaast gelden in de gangen en hal ook regels die zichtbaar ophangen.

In de gang van de De Bouwsteen doen we het zo:

1. Zeg ik stop, hou dan op!
2. In de klas en in de hal..zachtjes praten overall!
3. Wie rent hier binnen, moet opnieuw beginnen!
4. Gaat de bel, dan stopt het spel!

De basisregels zijn in iedere klas zichtbaar. De regels hangen op een zichtbare plaats in de klas op. Hier wordt met regelmaat aan gerefereerd.

Overtreding van de regels

Het komt echter helaas nog voor dat kinderen zich niet aan de regels houden of ander niet nader omschreven storend gedrag vertonen waar medeleerlingen last van kunnen hebben. In een situatie als deze treedt het time-out protocol in werking.

Definitie storend gedrag

Een leerling vertoont storend gedrag wanneer hij of zij de school- of klassenregels overtreedt.

Een leerling kan ook storend gedrag vertonen wat niet in de school- of klassenregels omschreven is. De leerkracht beoordeelt dit vanuit zijn of haar pedagogische kennis.

Doelstelling van een time-out

Een time-out heeft als doel de leerling uit de prikkelende situatie te halen. Hierdoor kan de leerling tot rust komen en kan de leerkracht of ambulant persoon binnen de school proberen de leerling te laten reflecteren op het gedrag. Door te reflecteren kunnen kinderen leren van fouten en eventueel zelf aanvoelen wanneer zij een time-out nodig hebben. Wanneer de leerling dat heeft bereikt kan hij zelf anticiperen op zijn gedrag. Daarnaast heeft een time-out als doelstelling dat andere leerlingen beter tot leren komen wanneer de leerling die storend gedrag vertoont een time-out krijgt. In dit geval staat het groepsbelang voorop.

Stilteruimte

De time-out vindt plaats in een prikkelarme omgeving, de stilte ruimte. Dit is een afgeschermd ruimte naast de personeelskamer.

Stappen bij een time-out

1. Wanneer een kind storend gedrag vertoont krijgt het kind een waarschuwing van de leerkracht.
2. Als de waarschuwing niet voldoende heeft geholpen en het storende gedrag voortduurt, krijgt de leerling een time-out in de groep. Dit is een daarvoor bestemd plekje in de klas of net buiten het lokaal, maar in het zicht van de leerkracht. De leerkracht laat de leerling eerst enkele minuten (maximaal vijf) afkoelen. Hierna volgt een gesprek waarbij het doel is dat de leerkracht de leerling helpt te reflecteren op zijn gedrag. Wanneer het gaat om kinderen die een time-out als deze sporadisch nodig hebben, worden ouders niet direct op de hoogte gesteld. Wanneer het storende gedrag frequenter (vijf keer per maand) voorkomt, worden ouders op de hoogte gesteld door de leerkracht.
3. Als het storende gedrag tijdens of na de time-out in de klas niet vermindert, krijgt de leerling een time-out in de buurtgroep. Elke groep is verbonden met een buurtgroep. De leerling gaat op het time-out plekje in de buurtgroep zitten. Omdat deze leerkracht bezig is met lesgeven, geeft de eigen leerkracht de leerling werk mee om te maken. Na 10 minuten komt de leerkracht de leerling weer halen en reflecteert met de leerling op het gedrag. Het doel van een time-out in een buurtgroep is dat de leerling even uit de prikkelende situatie gehaald wordt en zo tot rust kan komen.
4. Wanneer het storende gedrag niet stopt of vermindert, krijgt de leerling een time-out bij een ambulant persoon. Veelal is dit de conciërge of intern begeleider. De time out zal bij voorkeur plaatsvinden in de time out ruimte. Dit is een prikkelarme ruimte in de school waar kinderen de tijd krijgen na de te denken over het gedrag. De ambulant begeleider (conciërge of intern begeleider) laat de leerling eerst afkoelen. Na tien minuten volgt een gesprek waarbij de doelstelling is dat de leerling leert reflecteren op zijn gedrag om hiervan te leren voor in de toekomst. Tijdens dit gesprek komen de volgende punten aan de orde:
  - Wat gebeurde er?
  - Hoe had ik het kunnen voorkomen?
  - Wat ga ik doen om het weer goed te maken of om het voorkomen?
  - Wat heb ik ervan geleerd?
  - Eventuele gemaakte afspraken.Deze punten zijn op een poster weergegeven. Deze poster hangt op een zichtbare plaats in de time-out ruimte. Het uitgangspunt is dat het gesprek gelijk na het afkoelen plaatsvindt.

De time-out duurt ongeveer 10 minuten en moet gezien worden als een leermoment. Ouders worden in een gesprek ingelicht.
5. Wanneer het storende gedrag voortduurt en de time-out niet effectief lijkt te zijn zal een gesprek plaatsvinden tussen ouders, intern begeleider en leerkracht. Hierna volgen verdere stappen zoals het inschakelen van externe hulp of observaties in de klas door een gedragspecialist of intern begeleider. In meer extreme situaties treedt het protocol 'schorsing en verwijdering' in werking.
  - Bij ernstig storend gedrag, waarbij bijvoorbeeld gevaar is voor medeleerlingen, kan stap 4 direct worden ingezet.

- Leerlingen hebben zelf ook de mogelijkheid voor een time-out te kiezen. Hierbij worden zij ten eerste gecompimenteerd. Daarnaast wordt ook daarbij gereflecteerd op het gedrag.
- In principe worden de stappen genomen in volgorde zoals beschreven is in dit protocol. De leerkracht kan het echter ook nodig achten een andere volgorde te hanteren, zoals direct overgaan naar stap 2 of 4.

-

Preventieve time-out

Bij enkele leerlingen wordt gebruik gemaakt van een preventieve time-out. Het gaat hierbij om leerlingen die dagelijks overprikkeld raken en hierdoor niet volledig in staat zijn het gedrag op een gewenste manier te reguleren. In samenspraak met de IB'er en ouders kan afgesproken worden om gebruik te maken van een preventieve time-out in de stilleruimte om zo escalatie te voorkomen.

Time-out

Wat gebeurde er?

Hoe had ik het kunnen voorkomen?

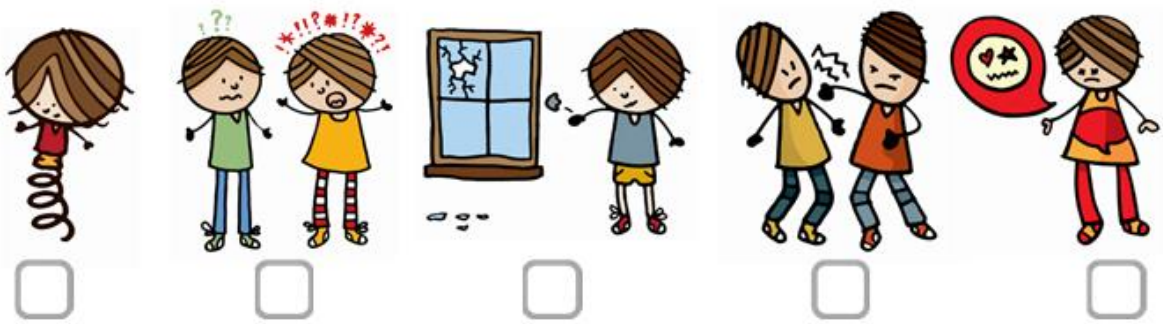
Wat ga ik doen om het weer goed te maken en te voorkomen?

Wat heb ik ervan geleerd?

Welke afspraken maken we?

1. Wat gebeurde er?

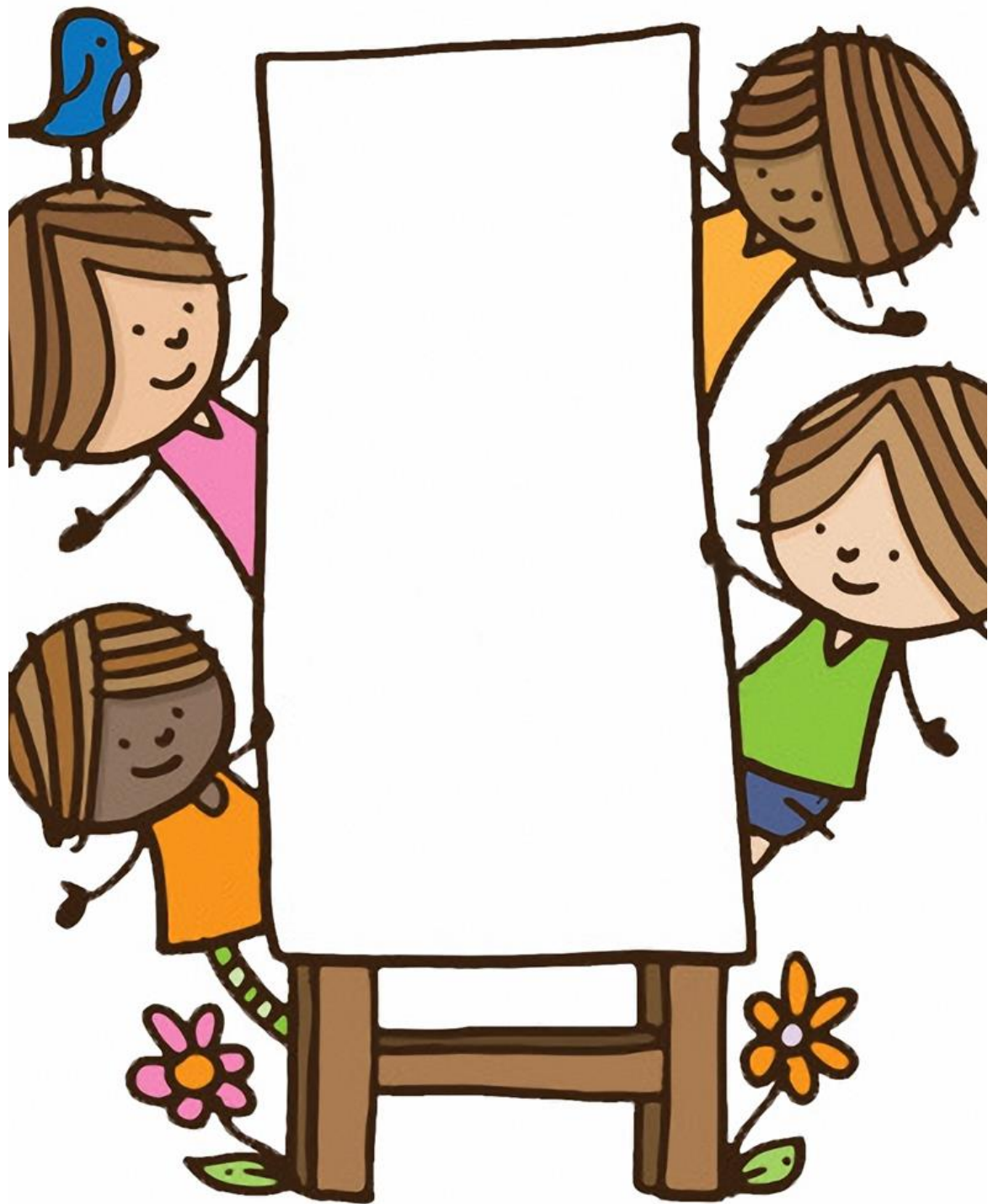
2. Hoe had ik het kunnen voorkomen?

3. Wat ga ik doen om het weer goed te maken en te voorkomen?

4. Wat heb ik geleerd en welke afspraken maken we?

Bijlage 5, pestprotocol

Pestprotocol De Bouwsteen

Waarom een pestprotocol?

Het is belangrijk dat alle kinderen op school zich veilig voelen. Helaas komt pesten op iedere school voor, dit is ontoelaatbaar en daarom willen we dit serieus aanpakken. In dit protocol is te lezen hoe wij met pesten omgaan. Dit pestprotocol geeft betrokkenen houvast hoe te handelen bij pestproblematiek.

Wat is pesten, wat is plagen?

Het is duidelijk dat plagen iets anders is dan pesten. Bij plagen gaat het om gelijkwaardigheid, er wordt met elkaar gelachen. Pesten is gemeen en er worden grenzen overschreden. Er is geen sprake van gelijkwaardigheid, maar het is een ongelijke strijd die gestreden wordt en langere tijd kan duren. Waar plagen kinderen assertief maakt, maakt pesten kinderen kapot.

Pesterijen kunnen zijn:

- altijd bij een bijnaam worden genoemd
- zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven/ berichtjes doorsturen (digitaal pesten)
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- iemand fysiek pijn doen

Deze lijst kan worden aangevuld. Leerkrachten en ouders moeten daarom attent zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden.

Voorwaarden

- De Bouwsteen moet proberen pestproblemen te voorkomen. Het onderwerp pesten moet met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, dit zal met name gebeuren bij de lessen van Kwink.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen. De school moet beschikken over een directe aanpak.
- Het voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van groot belang.
- Een belangrijke voorwaarde is dat aan kinderen vanaf groep 1 geleerd wordt dat vertellen over pesten geen klikken is. Dit geldt als een kind zelf gepest wordt en als een kind merkt dat een medeleerling gepest wordt.

Regels

De missie van onze school is: *Plezier in leren doet leren.*

Kinderen die gepest worden hebben geen plezier meer in het naar school gaan en moeten geholpen worden om dit plezier terug te krijgen.

De school hanteert duidelijke gedragsregels die gelden voor alle kinderen (en leerkrachten). Ze hangen op een goed zichtbare plaats in de school en in de klas.

Kinderen mogen, in overleg met de leerkracht, in hun eigen groep een aanvulling geven op deze regels, dit zijn de zogenaamde groepsregels.

De vier gedragsregels:

1. Iedereen is uniek en mag er zijn
2. We gaan positief om met elkaar en elkaars spullen
3. We zijn een goed voorbeeld voor anderen
4. We zijn op school om te leren.

Tijdens de lessen Kwink komen deze regels aan de orde, met name door de 'Kwink van de week'.

Iedereen is uniek en mag er zijn.	We gaan positief met elkaar en elkaars spullen om	We zijn een goed voorbeeld voor anderen.	We zijn op school om te leren
Ik kom op voor mezelf	Ik doe aardig	Ik loop rustig door de school	Ik voer mijn taak uit
Ik heb vertrouwen in mezelf	Ik speel en werk samen	Ik praat zachtjes in de school	Ik kan zelfstandig werken
Ik maak mijn eigen keuzes	Ik weet hoe ik om moet gaan met ruzie	Ik weet wat ik moet doen als ik zie dat iemand gepest wordt	Ik laat andere kinderen rustig werken
Ik presenteer mezelf	Ik help een ander		Ik ben op tijd op school
Ik deel ervaringen	Ik meld pesten bij de juf of meester		
	Als ik gepest word, weet ik wat ik moet doen		

Aanpak van pestgedrag in stappen:

Stap 1:

Een leerling probeert er eerst zelf uit te komen.

Stap 2:

Op het moment dat hij er zelf niet uitkomt zoekt het kind een volwassene (ouder, leerkracht, overblijfmoeder...) om het te vertellen.

Stap 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen de pesterijen op te lossen. Hierbij worden ook de meelopers betrokken. Er worden afspraken gemaakt. Bij herhaling van pesterijen volgen consequenties.

Stap 4:

Bij herhaaldelijk pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling die pest. De ouders worden op de hoogte gesteld van het pestgedrag van hun kind. Ouders en leerkracht proberen in goed overleg samen te werken aan een goede oplossing. Een notitie van dit gesprek komt in Parnassys.

Stap 5:

Indien nodig zal er een gesprek plaatsvinden tussen de leerkracht en de ouders van de pester en de ouders van de gepeste.

Consequenties

Als de leerkracht het idee heeft dat er sprake is van onderhuids pesten, stelt hij een algemeen probleem aan de orde om langs een omweg zicht te krijgen op het probleem in de groep. Als hij dit in kaart heeft, gaat hij aan de slag als hierboven in de vijf stappen beschreven.

Leveren uitvoering van bovenstaande stappen geen positief resultaat op, gaat hij over op het straffen van de pester. Als de pester verbetering vertoont, eindigt de straf onmiddellijk.

De straf kan bestaan uit een time-out tijdens bijvoorbeeld het buitenspelen of tijdens lessen of bezigheden waarbij het pesten de kop opsteekt. Dit kan bijvoorbeeld bij de overblijf zijn of tijdens de gymles. Daarbij horen gesprekken over een gedragsverandering.

Bij aanhoudend pestgedrag zal de directeur met de pester in gesprek gaan en daar zullen de ouders bij betrokken worden.

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. Dit in overleg met het bevoegd gezag (zie bijlage 4).

Tot slot

Op De Bouwsteen vinden we een pestvrije school erg belangrijk. Als er toch gepest wordt willen we dit graag zo snel mogelijk oplossen. Daarom vragen we de leerlingen en u als ouders pestgedrag altijd te melden bij de groepsleerkracht of de directie!

Bijlage 6 Toelating, schorsing en verwijdering leerlingen **Vastgesteld 16 februari 2010**

1. Inleiding

Voor de afzonderlijke scholen van CSG De Waard omvat dit beleidsstuk eenduidige afspraken, die op schoolniveau nader uitgewerkt en vervolgens uitgevoerd worden. Afspraken met betrekking tot leerling(en) met een rugzak zijn in dit beleidsstuk opgenomen.

2. Doelstelling

Toelaten, schorsen en verwijderen van leerlingen op zorgvuldige wijze uitvoeren, zodat besluiten op oneigenlijke of onwettige gronden worden uitgesloten. Op een verantwoorde manier omgaan met de leerlingen op onze scholen.

3. Uitgangspunten

CSG De Waard is in beginsel vrij om naar eigen inzicht leerlingbeleid te voeren, binnen de kaders van de wet die in bijlage 1 zijn beschreven. Het beleid over toelating, schorsing en verwijdering van leerlingen berust bij het College van Bestuur. Daarbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- 3.1 CSG De Waard geeft onderwijs vanuit een bijbelse visie, met respect voor andersdenkenden en anders gelovigen. Kinderen van ouders/verzorgers die dit principe respecteren, zijn van harte welkom op onze scholen.
- 3.2 In het kader van de zorgplicht draagt CSG De Waard zorg voor een passend onderwijsaanbod / zorgarrangement waarbij de optimale ontwikkeling van iedere leerling centraal staat.
- 3.3 CSG De Waard biedt in het kader van Passend Onderwijs ruimte aan 'leerling(en) met een rugzak', kinderen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking. CSG De Waard staat positief ten opzichte van de integratie van mensen met een beperking in de samenleving, dus ook in het onderwijs. Toelating van een kind met een beperking vereist een zorgvuldige afweging, waarbij de vraag centraal moet staan of de extra zorg, tijd en aandacht die het kind nodig heeft, gegeven kan worden mede gezien de middelen die er tegenover staan.

4. Beleidsuitspraken

4.1 Toelatingsbeleid

CSG De Waard hanteert het volgende toelatingsbeleid:

Alle kinderen nemen deel aan godsdienstonderwijs, vieringen, gebed en andere activiteiten die op basis van onze identiteit georganiseerd worden.

Aan ouders wordt gevraagd de (vrijwillige) ouderbijdrage te betalen, zodat de school ook niet-gesubsidieerde activiteiten kan organiseren. Het niet betalen van deze bijdrage is geen reden om toelating van leerlingen te weigeren.

Bij toelating hanteren we o.a. het criterium dat een kind geen gevaar mag vormen voor zichzelf en/of zijn omgeving. Verder mag de leerling geen ernstige belemmering vormen voor het onderwijsleerproces en de veiligheid van de rest van de groep.

De toelating is afhankelijk van de mate van zorgbreedte die de school kan bieden. Alle

scholen hebben een 'interne procedure begeleiding rugzakleerlingen', waarin mogelijkheden en beperkingen met betrekking tot leerling(en) met een rugzak zijn omschreven (zie bijlage 2).

Goede informatievoorziening door ouders is cruciaal bij de toelatingsbeslissing, ook bij leerling(en) met een rugzak. Hierin hebben ouders ook een plicht. CSG De Waard spreekt ouders/verzorgers aan op hun verantwoordelijkheid om, eventueel met het REC, relevante gegevens aan te leveren.

Voorafgaand aan de toelating van leerling(en) met een rugzak wordt onderzocht welke ondersteuning CSG De Waard kan krijgen, bijvoorbeeld vanuit het speciaal (basis) onderwijs.

Voorafgaand aan de toelating van een leerling(en) met een rugzak wordt een handelingsplan opgesteld en met de ouders/verzorgers een convenant afgesloten. Bij het toelatingsgesprek kan ouders/verzorgers gevraagd worden akkoord te gaan met het inwinnen van extra informatie over het kind, wanneer dit door de school wenselijk wordt geacht.

Indien de school van mening is dat de zorg in de school niet toereikend is voor de aangemelde rugzakleerling zal er in overleg tussen school, ouders en eventuele onderwijsconsulent vanuit CSG De Waard een passend onderwijsaanbod worden gedaan.

Indien er bij aanmelding onduidelijkheid is ten aanzien van de hulpvraag van de

aangemelde leerling worden de volgende stappen ondernomen:

- overleg op schoolniveau tussen ouder(s), intern begeleider en directie
- overleg tussen genoemde betrokkenen aangevuld met een onderwijsconsulent vanuit CSG De Waard.

Uiteindelijk moet dit overleg, in het kader van de zorgplicht, leiden tot een passend onderwijsaanbod / zorgarrangement.

• **4.2 Beleid ten aanzien van omgaan met leerlingen**

Aan het zorgvuldig omgaan met kinderen wordt op de scholen van CSG De Waard op verschillende manieren vorm gegeven. CSG De Waard hanteert hiervoor in ieder geval de

volgende protocollen en schoolbeleidsstukken die ter inzage liggen op de scholen: schoolregels;

antipest-beleid;

beschrijving van de leerlingzorg;

protocol schoolzwemmen;

overblijfgeregulement.

Voor de omgang met leerlingen verwijzen we naar het beleidsstuk 'Sociaal Veiligheidsplan'.

• **4.3 Schorsingsbeleid**

Wanneer tot schorsing overgegaan wordt, hanteert CSG De Waard het volgende beleid: Het College van Bestuur schorst een leerling voor een beperkte periode, nooit voor onbepaalde tijd.

Schorsing vindt pas plaats na overleg met ouders/verzorgers, directie en groepsleerkracht.

Het College van Bestuur deelt het besluit tot schorsing maximaal de volgende dag schriftelijk aan de ouders/verzorgers mee. In dit besluit worden de redenen voor schorsing, de aanvang en tijdsduur en eventuele andere genomen maatregelen

vermeld.

De school voorkomt dat de leerling een achterstand oploopt bijvoorbeeld, door het opgeven van huiswerk.

Het College van Bestuur stelt de inspectie in kennis van de schorsing en de redenen daarvoor.

• **4.4 Verwijderingsbeleid**

Het College van Bestuur gaat alleen tot verwijdering over bij ernstig wangedrag of een onherstelbaar verstoorde relatie tussen leerling en school en/of ouder en school. Ook het criterium dat een kind geen gevaar mag vormen voor zichzelf en/of zijn omgeving wordt gehanteerd. Verder kan een leerling verwijderd worden als hij een ernstige belemmering vormt voor het onderwijsleerproces en de veiligheid van de rest van de groep.

CSG De Waard hanteert het volgende verwijderingsbeleid:

De directeur van de school legt een voorstel tot schorsing of verwijdering van een leerling voor aan het College van Bestuur.

Voordat tot verwijdering wordt overgegaan worden de ouders/verzorgers schriftelijk gewezen op de mogelijkheid van verwijdering als het wangedrag aanhoudt.

Voordat tot verwijdering van een leerling wordt besloten, hoort het College van Bestuur de betrokken groepsleraar, de directeur en de ouders/verzorgers.

De ouders/verzorgers ontvangen een gemotiveerd schriftelijk besluit waarbij wordt gewezen op de mogelijkheid om binnen 6 weken schriftelijk bezwaar te maken tegen het besluit.

Het College van Bestuur meldt het besluit tot verwijdering van de leerling terstond aan de leerplichtambtenaar.

Indien ouders/verzorgers bezwaar maken hoort het College van Bestuur hen over dit bezwaarschrift.

Het College van Bestuur neemt binnen 4 weken na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit.

Het College van Bestuur voert dit besluit pas uit wanneer aan de wettelijke verplichting is voldaan er voor te zorgen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten.

Wanneer het gedurende 8 weken, gerekend vanaf het tijdstip waarop het besluit tot verwijdering aan de ouders/verzorgers is meegedeeld, niet lukt de leerling op een andere school te plaatsen zal het College van Bestuur de leerling verwijderen zonder vervolgonderwijs veilig te stellen. Het College van Bestuur zal zich gedurende deze periode inspannen om een andere school te vinden. Deze correspondentie met andere scholen zal dan worden vastgelegd in een dossier waarin tevens is opgenomen welke problemen zijn opgetreden, wat de school er aan gedaan heeft om ze op te lossen en verwijdering van de leerling te voorkomen.

Het niet meewerken van de ouders/verzorgers aan een door de school gewenste plaatsing op een school voor speciaal (basis) onderwijs, is geen reden om de leerling te verwijderen. In een dergelijk geval wordt met de ouders/verzorgers een contract opgesteld, om duidelijk te maken wat er van de school mag worden verwacht.

Tegelijkertijd zal er in samenspraak tussen ouders, school en een ouderconsulent vanuit CSG de Waard een onderwijsarrangement worden aangeboden.

Na het besluit tot verwijdering

- kan er, afhankelijk van de situatie, voor worden gekozen om op een zo neutraal mogelijke wijze de overige ouders van de betreffende groep te informeren. Het uitgangspunt daarbij is dat deze overige ouders niet worden belast met informatie over een specifieke leerling.

- is de school niet verplicht de MR te informeren. In het kader van "constructieve

samenwerking" wordt geadviseerd dit wel te doen. De MR kan de directeur wel op het besluit aanspreken maar het recht op informatie gaat niet over individuele leerlingen.

- benoemt de school een woordvoerder om ouders, pers en dergelijke te informeren waar nodig. De directeur houdt de regie.

5. Financiële consequenties

Het aantal leerlingen per 1 oktober van elk jaar bepaalt voor een belangrijk deel de formatie en

de financiële vergoeding die de school het daaropvolgende jaar van de overheid krijgt. Na indicatie door de Commissie voor Indiciestelling kan aan een leerling een leerlinggebonden

financiering (LGF) worden toegekend (het rugzakje); bedoeld voor extra formatie, materialen,

scholing, ambulante begeleiding en dergelijke. Daarnaast kunnen de ouders/verzorgers ook een

AWBZ budget aanvragen voor persoonlijke verzorging, verpleging of begeleiding.

De inzet van eventuele LGF-formatie, dan wel de besteding van extra financiële middelen, wordt

in overleg geregeld; in dat overleg participeren de ouders/verzorgers, de school en eventueel

begeleidende instanties. Dat overleg leidt tot een handelingsplan.

6. Bijlage

Bijlage 4a: Regelgeving WPO

Bijlage 4b: Interne procedure begeleiding rugzakleerlingen

Bijlage 4a Regelgeving WPO

Artikel 39 toelatingsleeftijd; duur onderwijs

1. Om als leerling tot een school te worden toegelaten, moet een kind de leeftijd van 4 jaar hebben

bereikt.

2. Het bevoegd gezag kan voor kinderen die nog niet eerder tot een school, een school of afdeling

voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs dan wel een

instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs zijn toegelaten,

toelatingstijdstippen

vaststellen op ten minste eenmaal per maand.

3. In de periode vanaf de leeftijd van 3 jaar en 10 maanden tot het bereiken van de leeftijd van 4

jaar kan het bevoegd gezag kinderen gedurende ten hoogste 5 dagen toelaten. Deze kinderen zijn

geen leerlingen in de zin van de wet.

4. Leerlingen bij wie naar het oordeel van de directeur van de school de grondslag voor het volgen

van aansluitend voortgezet onderwijs in voldoende mate is gelegd, verlaten aan het einde van het

schooljaar de school, mits hierover met de ouders overeenstemming bestaat. In elk geval verlaten de leerlingen de school aan het einde van het schooljaar waarin zij de leeftijd van 14 jaar hebben bereikt.

Artikel 40: Toelating en verwijdering van leerlingen

1. De beslissing over toelating en verwijdering van leerlingen berust bij het bevoegd gezag. De toelating tot de school is niet afhankelijk van het houden van rechtmatig verblijf in de zin van artikel 8 van de Vreemdelingenwet 2000. De toelating mag niet afhankelijk worden gesteld van een geldelijke bijdrage van de ouders. Overeenkomsten waarbij ouders worden verplicht tot het betalen van een geldelijke bijdrage zijn nietig, behoudens voorzover zij na de toelating van de leerling tot de school schriftelijk zijn aangegaan en in het desbetreffende schriftelijke stuk aan de ouders kenbaar is gemaakt dat het een vrijwillige bijdrage betreft waarvoor de overeenkomst niet behoeft te worden aangegaan, doch waarvoor geldt dat na de ondertekening wel een verplichting tot betaling van de overeengekomen bijdrage bestaat. Zodanige overeenkomsten zijn evenzeer nietig, indien deze niet hebben voorzien in de vermelding dat de ouders de mogelijkheid hebben er voor te kiezen om de overeenkomst slechts voor bepaalde voorzieningen aan te gaan en ten behoeve daarvan niet een specificatie voor de te onderscheiden voorzieningen in de overeenkomst is opgenomen. Zodanige overeenkomsten zijn voorts nietig indien ten aanzien daarvan geen reductie- en kwijtscheldingsregeling geldt en de inhoud van die regeling niet in de overeenkomst is opgenomen. Een overeenkomst wordt telkens voor de periode van een schooljaar aangegaan.

2. Toelating van leerlingen afkomstig van een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs, alsmede overgang van een leerling naar een dergelijke school of instelling, vindt slechts plaats in overeenstemming met de ouders.

3. Een leerling wordt niet toegelaten tot een speciale school voor basisonderwijs dan nadat de permanente commissie leerlingenzorg van het samenwerkingsverband waarvan de speciale school voor basisonderwijs deel uitmaakt, heeft bepaald dat plaatsing van de leerling op een zodanige school noodzakelijk is. Indien de permanente commissie leerlingenzorg, bedoeld in de eerste volzin, heeft bepaald dat plaatsing van de leerling op een speciale school voor basisonderwijs noodzakelijk is, wordt de leerling toegelaten uiterlijk met ingang van het eerste van de volgende tijdstippen: de eerste dag na de voor de school geldende zomervakantie, de eerste dag na de voor de school geldende kerstvakantie dan wel 1 april.

4. De toelating tot een speciale school voor basisonderwijs wordt niet geweigerd op de grond dat de leerling niet is aangewezen op het onderwijs van een speciale school voor basisonderwijs, indien de permanente commissie leerlingenzorg van het samenwerkingsverband waaraan de speciale school voor basisonderwijs deelneemt heeft bepaald dat plaatsing van de leerling op een speciale school voor basisonderwijs noodzakelijk is. De toelating van een leerling van een basisschool tot een speciale school voor basisonderwijs van het samenwerkingsverband waaraan de basisschool deelneemt wordt voorts niet geweigerd op denominatieve gronden, tenzij de ouders van de

leerling weigeren te verklaren dat zij de grondslag van het onderwijs van de school zullen respecteren.

5. Voordat wordt besloten tot verwijdering hoort het bevoegd gezag de betrokken groepsleraar. Definitieve verwijdering van een leerling vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorggedragen dat een andere school, een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs bereid is de leerling toe te laten. Indien aantoonbaar gedurende 8 weken zonder succes is gezocht naar een zodanige school of instelling waarnaar kan worden verwezen, kan in afwijking van de vorige volzin tot definitieve verwijdering worden overgegaan.

6. Indien tegen het besluit, bedoeld in het eerste lid, van het bevoegd gezag van een openbare school bezwaar is gemaakt, besluit het bevoegd gezag in afwijking van artikel 7:10 van de Algemene wet bestuursrecht binnen 4 weken na ontvangst van het bezwaarschrift.

Artikel 58: Geen weigering toelating op grond van godsdienstige gezindheid of levensbeschouwing

1. Indien binnen redelijke afstand van de woning van de leerling geen gelegenheid bestaat tot het volgen van openbaar onderwijs, mag de toelating tot de school niet worden geweigerd op grond van godsdienstige gezindheid of levensbeschouwing. Het voorgaande is niet van toepassing indien de school uitsluitend is bestemd voor interne leerlingen.

2. Leerlingen die ingevolge het eerste lid zijn toegelaten, kunnen niet worden verplicht godsdienstsonderwijs of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs te volgen.

Artikel 63: Beslissingen bijzonder onderwijs inzake toelating en verwijdering en bezwaarprocedure

1. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van artikel 36, derde lid, een student de toegang weigert, deelt het deze beslissing, schriftelijk en met redenen omkleed, mede door toezending of uitreiking aan de student, onverminderd het bepaalde in dat artikellid.

2. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van artikel 40 weigert een leerling toe te laten dan wel een leerling verwijderd, deelt het de beslissing daartoe, schriftelijk en met redenen omkleed, mede door toezending of uitreiking aan de ouders. Daarbij wordt tevens de inhoud van het bepaalde in het derde lid, eerste volzin, vermeld. Voordat het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van dat artikellid beslist tot verwijdering van een leerling, hoort het de ouders van de leerling, onverminderd het bepaalde in dat artikellid. Het bevoegd gezag neemt de beslissing, bedoeld in de eerste volzin, zo spoedig mogelijk, met dien verstande dat de beslissing over de toelating van een leerling voor wie een leerlinggebonden budget beschikbaar is uiterlijk drie maanden na ontvangst van het verzoek tot toelating wordt genomen.

3. Binnen 6 weken na de mededeling, bedoeld in het tweede lid, kunnen de ouders bij het bevoegd gezag schriftelijk hun bezwaren kenbaar maken tegen de beslissing. Het bevoegd gezag beslist binnen 4 weken na ontvangst van de bezwaren. Alvorens te beslissen hoort het bevoegd gezag de ouders.

Verder is in de Leerplichtwet 1969 het volgende artikel 18 opgenomen:

De directies geven aan burgemeester en wethouders binnen zeven dagen kennis van de in- en afschrijving van leerlingen ten aanzien van wie deze wet van toepassing is. Een beslissing tot verwijdering van een leerling wordt terstond gemeld.

In de wet is niet opgenomen onder welke omstandigheden het College van Bestuur tot verwijdering mag overgaan, maar uit de jurisprudentie blijkt dat ernstig wangedrag van de leerling of de ouder hiertoe aanleiding kan zijn. Het gaat dan om ernstige verstoring van de rust of de veiligheid op school zoals bijvoorbeeld herhaalde driftbuien of mishandeling. Ook kan sprake zijn van een onherstelbaar verstoorde relatie tussen school en leerling.

Bijlage 4b Interne procedure begeleiden rugzakleerlingen

Datum : 7 april 2008

LGF (leerling gebonden financiering): Leerlingen voor wie een leerlinggebonden budget (ook wel rugzak genoemd) beschikbaar is:

De Rugzak is een andere naam voor het budget dat een kind krijgt op basis van de wet op de leerling

gebonden financiering (LGF). Dit budget is gekoppeld aan het kind, waarbij de ouders zeggenschap hebben over de besteding van de middelen.

Deze wet geeft ouders van een kind met een handicap het recht om de school voor hun kind te kiezen die zij het meest geschikt vinden. Dat kan een reguliere basisschool zijn of een school voor speciaal (basis) onderwijs. Uit de Rugzak kunnen zaken worden bekostigd als extra uren voor een leerkracht, ambulante begeleiding door een school die meer kennis heeft van de handicap, hulpmiddelen, enzovoorts.

Het gaat om kinderen met de volgende handicaps:

Visueel gehandicapte kinderen (blind of slechtziend), of meervoudig gehandicapte kinderen.

Dove of slechthorende kinderen en kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden, of meervoudig gehandicapte kinderen.

Lichamelijk gehandicapte kinderen of langdurig zieke kinderen met een lichamelijke handicap.

Kinderen met ernstige gedragsproblemen en/of -stoornissen.

Indien een Commissie voor Indicatiestelling (CvI) een leerling een "rugzakje" heeft gegeven, en deze ouders willen (de) plaatsing in een reguliere basisschool (handhaven), dan zal er als volgt worden gehandeld.

Er is een oriënterend gesprek met de ouders waarin het volgende duidelijk wordt:

- Wat is de problematiek van de leerling.
- Hoe kan de school daarop inspelen (wat zijn de mogelijkheden).
- Wat kan de school niet bieden (wat zijn de onmogelijkheden).
- De toelatingsprocedure voor plaatsing in het reguliere basisonderwijs wordt, indien aan de orde,

toegelicht (met name de rol van de Permanente Commissie Leerlingenzorg).

De doelstelling van het gesprek is: "Met elkaar duidelijkheid krijgen of de betreffende leerling

(nog) gebaat is bij regulier basisonderwijs + een rugzak". De ouders zullen gewezen worden op de mogelijkheid om één en ander te bespreken met het Regionaal Expertise Centrum (REC).

Uiteindelijk beslissen de ouders of ze hun kind wel of niet willen plaatsen op een reguliere basisschool dan wel de plaatsing willen handhaven.

Als de ouders beslissen dat ze dat wel willen stelt de school vast of ze de inzet van een rugzak in het basisonderwijs zinnig vinden. De school kan besluiten dit niet te doen en zal in dat geval de wens van de ouders niet inwilligen.

Indien de school en de ouders kiezen voor regulier basisonderwijs + rugzak, worden de ouders door de school begeleid in de procedure (aanleveren van de benodigde stukken voor de PCL, vervolggesprekken plannen tussen ouders en school, eventueel bezoek van de leerling aan school etc.).

Als de PCL een beschikking voor de school heeft afgegeven worden de gesprekken gestart die gericht zijn op het opstellen van de handelingsplanning, het coördineren van de hulp etc. Als ouders en school op één lijn zitten qua handelingsplanning wordt er een inschrijfdatum afgesproken.

Het handelingsplan wordt opgesteld in samenwerking met een ambulant begeleider vanuit het REC en uiteindelijk door ouders en school ondertekend. De ambulant begeleider stelt een begeleidingsplan op met begeleidingsafspraken.

Er wordt twee keer per jaar een handelingsplan geschreven in het kader van de rugzak. Dit plan wordt steeds met de ouders besproken en door school en ouders ondertekend. Per handelingsplan wordt er besproken of de leerling met de rugzak nog steeds op haar of zijn plaats is in het reguliere basisonderwijs. Zowel de ouders als de school kunnen besluiten om te kiezen voor een school voor speciaal onderwijs in het passende cluster (zie hiervoor bij de vier beschreven handicaps).

Algemeen standpunt met betrekking tot plaatsing van een leerling met een handicap:

De school heeft kennis van en ervaring met de begeleiding van leerlingen met bepaalde handicaps. Er is zowel onderwijskundige (didactische) als pedagogische kennis en kunde om met (grote) verschillen tussen

leerlingen om te gaan. Dat wat in de schoolgids beschreven staat onder pedagogisch en didactisch handelen is voor alle leerlingen van kracht.

De school is qua organisatie, structuur, leerlingbegeleiding en klassenmanagement voldoende uitgerust om "rugzakleerlingen met een PCL beschikking" adequaat te begeleiden. Een uitzondering daarop kan bijvoorbeeld zijn de leerling met een beschikking voor cluster IV waarvan duidelijk is, dat de problematiek te zwaar is voor een reguliere basisschool. Meestal gaat het dan om leerlingen die gebaat zijn bij een meer individuele benadering in een meer speciale setting. Soms ook kan de reden liggen in het feit dat de (handhaving van) de plaatsing schade aanricht bij andere leerlingen. Er is binnen het team een positieve grondhouding met betrekking tot de opvang en begeleiding van leerlingen met een "rugzak".

De wijze waarop de zorg voor leerlingen met een leerlinggebonden budget wordt vormgegeven:

In principe wijkt deze niet af van de zorg voor de andere leerlingen in het reguliere basisonderwijs. De

leerlingen worden besproken in groepsbesprekingen. Ze worden opgenomen in de groepsplannen. Ze doen mee aan de toetsweken. Er worden pedagogische observaties

gemaakt en er is de mogelijkheid tot een individuele kindbespreking. De ouders hebben de reguliere contactmomenten (ouderavonden en huisbezoek).

Extra zijn:

Twee keer per jaar een individueel handelingsplan in het kader van de rugzak met vastgestelde evaluatiemomenten.

Begeleiding door een ambulante begeleider vanuit een ter zake kundige school voor speciaal onderwijs vallend onder het betreffende REC.

Inzet van (technische) middelen, methoden etc. indien noodzakelijk.

De mogelijkheid tot individuele begeleidingsmomenten door een deskundige (leerkracht),

ingekocht vanuit het aanwezige budget.

Welke leerlingen kunnen worden begeleid binnen een school voor (speciaal) basisonderwijs:

Een leerling kan alleen worden begeleid als er duidelijke afspraken zijn tussen ouders en school. Er is dan duidelijkheid over wat de school kan bieden en wat de school niet kan bieden (en waar dus ook niet aan gewerkt kan worden). De centrale problematiek van de leerling toont dan aan of de betreffende leerling wel of niet is gebaat bij regulier basisonderwijs.

Als school en ouders het niet met elkaar eens zijn stelt de school een verklaring op waarin het standpunt van de school ten aanzien van de mogelijkheden en de onmogelijkheden voor de begeleiding van die leerling duidelijk zijn. De school vraagt de ouders deze verklaring te ondertekenen.

Welke leerlingen zijn niet op hun plaats binnen een school voor (speciaal) basisonderwijs:

Ernstige handicaps waardoor de hulpvraag van de leerling beter kan worden beantwoord in een bij de problematiek aansluitende cluster school voor speciaal onderwijs (te denken valt aan zeer slechthorend zijn of doofheid, zeer slechtziend zijn of blindheid en spraak-, taalontwikkelingsachterstanden van grote omvang).

Diepgaande persoonlijkheids-, en gedragsstoornissen waardoor het persoonlijk en interpersoonlijk functioneren in ernstige mate is beschadigd (cluster 4 school voor speciaal onderwijs en/of institutionalisering).

Een ondoorzichtige complexe hulpvraag die nog niet voldoende helder is. In dat geval is opvang in een speciale setting noodzakelijk. Daar moet door middel van observatie(s) en diagnostiek de hulpvraag helder worden.

Wat heeft de school te bieden aan leerlingen met een leerling gebonden budget (lgb):

De school streeft naar een zo hoog mogelijke kwaliteit. Daaronder valt al datgene dat beschreven staat in de schoolgids onder: het pedagogisch klimaat, de schoolkenmerken, de organisatie van het onderwijs en de samenstelling van het team.

Een op maat gemaakt handelingsplan voor de leerling. Daarin wordt onder andere beschreven waar het budget voor wordt gebruikt (welke maatregelen er worden genomen). Belangrijk onderdeel daarvan zal het inkopen van specialistische deskundigheid van buiten de school moeten zijn.

Aanpassingen aan de leeromgeving (ook technische aanpassingen in de vorm van apparatuur) zijn bespreekbaar.

Met de ouders / verzorgers worden doelen afgesproken. De vorderingen worden regelmatig met hen besproken.

Een minimale uitstroom naar het voortgezet onderwijs is praktijkonderwijs.

Wat kan de school NIET bieden aan leerlingen met een leerling gebonden budget (lgb): Het dagelijkse onderwijsprogramma is gericht op leerlingen die passen binnen de reguliere basisschool. Leerlingen met een rugzakje vallen in principe buiten dit criterium. De dagelijkse intensieve begeleiding, zoals dat in een meer speciale setting wel kan, ontbreekt (in dit geval denken we aan meervoudig gehandicapte kinderen, blinden en slechtzienden, doven en slechthorenden en kinderen met zeer ernstige gedragsproblemen).

Als het specialisme dat vereist is niet geboden kan worden, kan de leerling niet worden begeleid.